

Prijepis

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA

GRADSKI MUZEJ - SISAK

Broj:14/55.

Sisak,25.I.1955.

Predmet:Izvještaj o radu
u 1954.godini

NARODNI ODBOR GRASKE OPĆINE

Odjel za prosvjetu i kulturu

S i s a k

Rad ovog muzeja u 1954.god.bio je vrlo intenzivan.Po svojim osnovnim karakteristikama on je dvojake naravi:vanjski i nutarnji.

Vanjski rad

Osvrnemo li se na prošlu godinu,može se konstatirati,da je gradjevinska djelatnost u 1954.god.bila u još većem porastu nego u 1953.To znači,da je rad ovog muzeja bio orjentiran velikim dijelom na vanjske,terenske radove, jer ta gradjevinska aktivnost,s obzirom na poznati arheološki teren grada Siska,otkriva doduše nove lokalitete,ali ih ujedno ugrožava pa treba na vrijeme intervenirati i spašavati nadjene predmete,koji ne mogu ostati in situ.Poteškoće su u toliko veće,što se u isto vrijeme radi na više gradilišta,a radove izvode razna poduzeća.Stega treba organizirati dobru suradnju sa svim izvadjačima i investitorima, jer jedino putem svestrane suradnje je bilo omogućeno muzeju vršiti evidenciju svih promjena i događaja na terenu.Muzej je stupio u prisni kontakt s rukovodiocem pojedinog gradilišta i u dogovoru s rukovodiocem gradilišta zadužilo se tehničko lice izvadjača radova,da po instruktaži muzeja bilježi i ucrtava sve što se nadje na njihovu gradilištu,a nadjene predmete se predavalo u muzej.

U tom radu nailazilo se na veliko razumijevanje,no opet je bila potrebna dnevna prisutnost, jer jedino muzej mogao ocijeniti,što je arheološki vrijedno,što treba i kako treba prići opisu ili tehničkom snimanju nalaza na gradilištu.Bilo je i teških momenata, jer izvadjač i investitor iz svojih razloga forsiraju izvođenje radova,ali se i tada snašlo,Dosadašnje iskustvo i snalaženje u takvim momentima,suradnja s ~~odjelom~~ Odjelom za komunalne poslove radi dobivanja evidencije pojedinih lokacija i zaključci sa konferencije predstavnika NOGO Sisak,konzervatora,arheologa,urbanista i investitora olakšali su dobrano taj posao, jer shvaćanje

o potrebi čuvanja antiknih nalaza je prodrlo na svako gradilište. Svakako da su lični kontakt sa radnicima na gradilištu i predavanja imali svojih zasluga.

Godina 1953. ostavila nam je dva nedovršena lokaliteta za 1954. godinu: lokalitet rimske nekropole na gradilištima kraj muzeja gdje je trebalo nastaviti sa zaštitnim iskapanjima grobova i Stari grad. Kako se investitoru žurilo s nastavljanjem zemljanih radova, moralo se pod najtežim uslovima, za ovu vrstu rada, vršiti iskapanje preostalih grobova. Taj se rad odvijao uz prekide u mjesecu siječnju i veljači, da bi se u trećem mjesecu završio.

Tada se započelo iskopom novih objekata na istom ~~mjestu~~ kompleksu, istovremeno je poduzeće "Vladimir Gortan" završavalo demontiranje zapadne kule Staroga grada i čistilo teren od šute radi novih radova planiranih u 1954. godini.

Svanućem toplijih dana povećao se broj gradilišta što većih što manjih. U 1954. godini prema tome trebalo je nadzirati slijedeća gradilišta: Lokalitet rimske nekropole kraj muzeja, Stari grad, gradilište "Hidrotehne" na trgu Narodnog ustanka, gradnju kanalizacije u ulici maršala Tita, u Tomislavovoj ulici, iza pruge u Galđovu, gradnja vodovoda ispod Kupe, gradilišta stambenih objekata "Pertinač", Segestica", gradilišta u Sisak-Predgradju, lokalitet rimske nekropole na Fiskulturnom parku, lokalitet rimskih terma na obali Kupe, pa manja gradilišta kod pošte u dvorištu, ~~postolara Župančića~~ u dvorištu postolara Župančića, kod Ferencica u ulici Božidara Adžije, u dvorištu zadruge "Siscia" i na Zibelu. Od pomenutih gradilišta trebalo je neke dnevno obilaziti kao lokalitet na Fiskulturnom ~~parku~~ parku, jer su radnici radili svaki dan od 6 sati do 18 sati. Nalazi rimskih grobova na tom lokalitetu predstavljali su pravo iznenađenje. Preko 120 grobova pretežno žarnih se našlo na tom terenu. Sav nadjeni materijal: žare, čupovi, metalni predmeti, nakit, novac, staklene bočice, čavli, sve je to preneseno u muzej. Na tom lokalitetu se radilo 6 mjeseci. sa malim prekidima.

Drugi značajan lokalitet bio je Stari grad. Poslije demontiranja kule vršilo se odvoženje šute i čišćenje, istraživanje dvorišta, sondiranja oko zapadne i južne kule. K tome su vršena bušenja na 8 mjesta radi dobivanja podataka o sastavu tla. Ti radovi su neophodno potrebni za pripreme temeljenja zapadne kule, koji bi se imao izvršiti 1955. g. Nadalje su u toku pripreme za izradu glavnog projekta za uređenje Staroga grada. Te radove se obavljalo dotacijom NOGO.

Dnevno prisustvo ~~u~~ tražili su i drugi lokaliteti kao lokalitet rimske nekropole kraj muzeja, gdje se radilo pet stambenih objekata u isto vrijeme, pa kopanje kanalizacije po gradu osobito u ulici maršala Tita, koje je dalo vrlo interesantne podatke o smjeru rimskih ce-

sta, objekata, kanalizacije pa gradilište "Siscia", gdje su se našli temelji rimskog objekta, stope dvaju stupova, dio poda od šestoroprizmastih opeka i ostaci mozaika u rasutu stanju. Isto tako su nadzirali stalno radovi na gradilištu "Pertinač", gdje su ^{nadjeni} ostaci rimske ceste i olovne vodovodne cijevi uz kamen ivičnjak.

Posebno mjesto zauzima lokalitet na obali Kupe - rimske terme - gdje su započeta sistematska iskapanja uz novčanu pomoć Savjeta za nauku, prosvjetu i kulturu NRH od Din 200.000 .-, a u suradnji s Arheološkim muzejem i Konzervatorskim zavodom iz Zagreba. Za ta iskapanja se zainteresirala i Akademija, pa je došlo do sastanka s predstavnicima NOGO Sisak radi izmjene misli u vezi daljnjih istraživanja. NOGO Sisak dotirao je svotu od Din 300.000.- za daljnja iskapanja tog lokaliteta, koje će se nastaviti i u 1955.g.

Ostala gradilišta trebalo je svaki drugi dan ili treći dan obilaziti i davati potrebne upute prema momentanoj situaciji. Ti radovi su iziskivali veliki napor, ako se htjelo spasiti sav materijal i raspolagati sa što sigurnijim podacima o terenu.

Pored toga u god. 1954. pojačala se veza sa selom kao važnim vrelom za popunjavanje etnografske zbirke. Veza je bila uspostavljena sa Hrastelnicom, Odrom, Dužicom, Martinjskom Vesi i Mahovom. I u tom radu se steklo dragocjeno iskustvo, koje će se koristiti u 1955.g.

Nadalje se obišlo sva mjesta na području grada i kotara i popisalo sve spomenike NOB, opisalo i fotografiralo. Tako se došlo do potrebnih podataka za kartoteku spomenika NOB.

Unutrašnji rad

Iza toga bogatog, vanjskoga, terenskog rada nije zaostao ni rad u muzeju, kao kulturno-prosvjetnoj ustanovi. Uloga muzeja kao kulturno-prosvjetne ustanove ispoljavala se već za vrijeme radova na terenu, jer kontakt sa radnicima, seljacima i građanima, razgovor i upute u toku radova predstavljaju odredjen oblik i način narodnog prosvjećivanja.

Na planu prosvjetne djelatnosti svakako pridjene izložbe su učinile svoje. Godina 1954. bila je bogata ~~ix~~ izložbama. Izložbeni prostor je doduše ostao isti, ali se zato ~~pr~~bjeglo izmjeni izložbenog ~~prostora~~ materijala, da bi se interes publike stalno podržavao. Tako su za 22.VI. - praznik grada Siska organizirane tri izložbe: Izložba natječajnih radova za uredjenje Staroga grada u prostorijama gimnazije "Vladimira Majdera", izložba najnovijeg materijala iz rimske nekropole i

najnoviji eksponati iz etnografske zbirke, ^{u muzeju} zatim izložba u Starom gradu koja je prikazivala historijat tog grada. Tu su bile prikazane fotokopije dokumenata iz Državnog arhiva iz Zagreba, fotografije iz raznih razdoblja Staroga grada, grafika o Starom gradu od raznih autora i oružje.

Na planu kulturno-prosvjetnog djelovanja muzeja potrebno je spomenuti organiziranje "Tjedna muzeja", za koju zgodu su izradjeni bili vrlo uspješni propagandni plakati /od prof. S. Striegla/, uređena tri izloga s muzejskim eksponatima i organizirana izložba slikarskih i vajarskih radova mladih sisačkih umjetnika u prostorijama Doma JNA.

Ukupni broj posjetilaca u 1954. je bio 3931, ne uračunavši broj posjetilaca na izložbi mladih umjetnika od 756 posjetilaca. Pored domaćih posjetilaca bilo je i vanjskih. Tu bi posebno spomenuti grupu interesenata iz Zagreba u vezi s natječajem o Starom gradu, prosvjetne radnike iz Ogulina, Narodni odbor iz Požege, rudare iz Trepče, delegate iz Bora, članove kongresa metalaca, prosvjetne radnike iz Kutine, delegate iz Smedereva, pacijente iz Jodnog kupatila i studente Geografskog instituta iz Zagreba. Svi su oni provedeni kroz izložbeni prostor uz predavanje.

Učenicima sisačkih škola pod vodstvom svojih razrednika ili predmetnih nastavnika također su posjećivali muzej i tom zgodom su im održavali predavanja ili službenici muzeja ili predmetni nastavnici. Službenici muzeja održali su ukupno 34 predavanja.

Osim toga ili su sami pisali ili su davali podatke dopisnicima "Jedinstva", "Vjesnika", časopisa "Čovjek i prostor", Zbornik kroz Jugoslaviju štampan na engleskom jeziku.

Pri izradi tehničkih podloga za natječaj o Starom gradu također je sudjelovao predstavnik muzeja, pa u Društvu za uljepšavanje grada, kao član Urbanističke komisije i neko vrijeme kao član Savjeta za prosvjetu i kulturu NOGO Sisak.

Uporedo s iznijetim odvijao se interni rad u muzeju, jer za svaku akciju, sastanak ili pothvat trebalo je prethodno izvršiti pripreme, pa k tome veze sa srodnim ustanovama iz drugih gradova, pomenuta terenska operativa tražili su više rada i u administrativno-financijskom poslovanju.

S.F. - S.N!

Upravitelj:
/prof. Stj. Vrbanić/